

ДОВІДКА

Про аналіз моніторингового дослідження
з розбудови внутрішньої системи
якості освіти за напрямом
«Система оцінювання результатів навчання учнів»

Відповідно до Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти у спеціалізованій школі №197 ім.Дмитра Луценка (затверджено наказом по закладу освіти від 14.09.2020 №78), рішення педагогічної ради від 27.08.2020 №01 з питання «Про схвалення Положення про моніторинг якості освітнього процесу у спеціалізованій школі №197 ім.Дмитра Луценка», (затверджено наказом від 27.08.2020 №55), та з метою забезпечення дієвої реалізації внутрішньої системи забезпечення якості освіти, вдосконалення системи оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, було проведено самооцінювання роботи колективу за напрямом «Система оцінювання здобувачів освіти».

Робочу групу за напрямом «Система оцінювання результатів навчання учнів» очолювала заступник директора з навчально-виховного процесу Сапожник О.Л. До складу групи входили вчитель української мови та літератури Дудучава В.Д. (голова методичного об'єднання класних керівників), вчитель фізичної культури Невмержицька Ю.В. (голова методичного об'єднання вчителів фізичної культури), практичний психолог Лопашук Л.М. Робоча група вивчала питання відповідно до рекомендацій в «Абетці для директора». Опитування проведено серед учителів, учнів 8-11 класів та батьків. Робочою групою здійснено аналіз результатів опитування, вивчено документацію, проведено співбесіди, переглянуто портфолію, зошити спостережень (НУШ), індивідуальні програми розвитку учнів з ООП. Розбудова системи оцінювання здобувачів освіти в Ліцеї, відповідно до «Абетки директора», Освітніх програм Ліцею спрямована на :

- реалізацію особистісно орієнтованого та компетентнісного підходу;
- врахування психофізичного розвитку дітей;
- визначенні чітких і зрозумілих вимог до результатів навчання/ навчальних досягнень;
- заохочення учнів апробувати різні моделі досягнення результату без ризику отримати за це негативну оцінку;
- розвиток в учнів впевненості у своїх здібностях і можливостях;
- використання самооцінювання і взаємооцінювання як важливого елементу навчальної діяльності.

На початку вересня 2024 року було розроблено План заходів із розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти за напрямком «Система оцінювання результатів навчання учнів» на 2024-2025 навчальний рік, згідно якого були проведені заходи, а саме:

- моніторинг «Спрямованість системи оцінювання на формування у здобувачів освіти відповідальності за результати свого навчання, здатності до самооцінювання»;

- засідання дискусійного педагогічного клубу «Інноваційні технології як ефективний інструмент самоосвіти та самооцінювання педагога»;
- групові консультації з проблем впровадження формульованого оцінювання та вимог компетентнісного підходу.

У 2024-2025 навчальному році здобувачі освіти отримували інформацію про Критерії, правила та процедури оцінювання результатів навчання від педагогічних працівників. На вебсайті закладу освіти оприлюднено Критерії оцінювання результатів навчання учнів, затверджених Міністерством освіти і науки України, Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти. В Освітніх програмах закладу освіти зазначені Критерії оцінювання результатів навчання, правила та процедури оцінювання результатів навчання для здобувачів освіти.

У переважній більшості в кабінетах на демонстраційних стендах розміщені Критерії оцінювання навчальних досягнень/результатів навчання за освітніми галузями. У початковій школі учителями оприлюднено Методичні рекомендації щодо впровадження формульованого оцінювання.

На засіданнях методичних об'єднань учителів у серпні 2024 року було опрацьовано вимоги до оцінювання навчальних досягнень/результатів навчання учнів, з урахуванням компетентнісного підходу. Питання оцінювання учнів у 2024-2025 навчальному році розглядалося на педагогічній раді (протокол від 29.08.2024 №01).

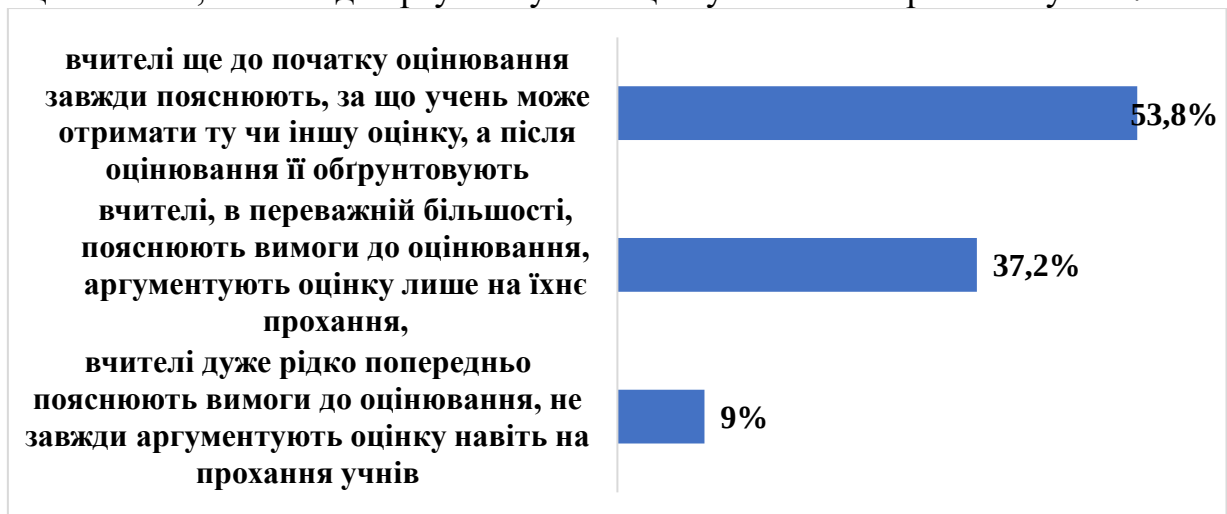
Важливим компонентом освітнього процесу в початкових класах є оцінювальна діяльність, що здійснюється на засадах компетентнісного, діяльнісного, суб'єкт-суб'єктного підходів та передбачає партнерську взаємодію вчителя, учнів та їхніх батьків або інших законних представників. Основними функціями оцінювання є мотиваційна, діагностична, коригувальна, прогностична, розвивальна, навчальна, виховна, управлінська. Ці критерії оцінювання є у кожного вчителя в календарному плані, з ними знайомлять батьків і учнів. У випадку непорозумінь, вчитель і батьки звертаються разом до документу. Оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюється вербально, При вербальному оцінюванні використовуються як усні, так і письмові оцінні судження, які характеризують процес навчання і відображають кількісний і якісний його результати: ступінь засвоєння знань і вмінь з навчальних предметів та характеристику особистісного розвитку учнів.

За результатами анкетування учнів, яке було проведено в квітні 2024 року, встановлено, що 62 % учнів отримують інформацію від учителів про Критерії, правила і процедуру оцінювання результатів навчання учнів, 29% отримують, але тільки у разі звернення до вчителя, 9% - не отримують, навіть у разі звернення до вчителя, користуються інформацією з офіційних джерел.

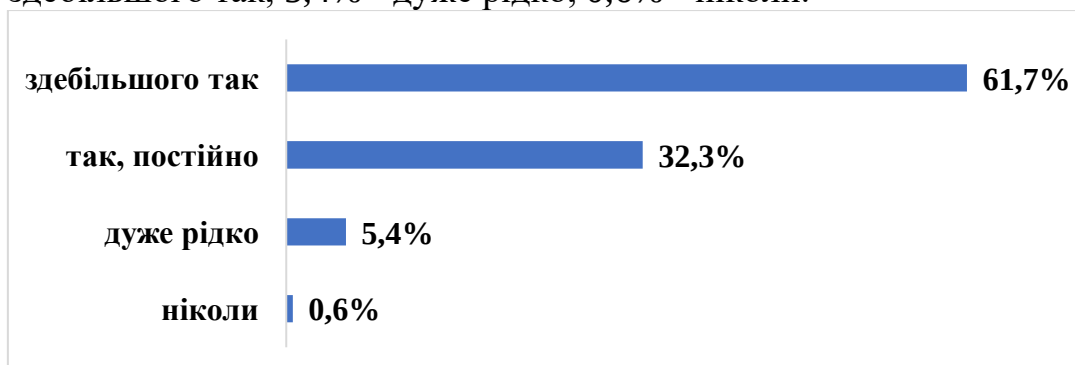
Переважна кількість учнів зазначила, що отримують зворотній зв'язок від учителів щодо свого навчання шляхом аргументації та пояснення виставлення оцінок, аналізу допущених помилок, визначення шляхів покращення результатів навчання, заохочення до подальшого навчання. Проте, учням більше хотілося б, щоб учителі визначали шляхи покращення результатів навчання, більше уваги звертали на учнів з початковим та середнім рівнями досягнень.

На питання «Наскільки доступно вчителі пояснюють та аргументують виставлення оцінок», учні надали такі відповіді: 53,8 % учнів вказали, що вчителі ще до початку оцінювання завжди пояснюють, за що учень може отримати ту чи іншу оцінку, а після оцінювання її обґрунтовують; 37,2% - вчителі, в переважній більшості, пояснюють вимоги до оцінювання, аргументують оцінку лише на їхнє прохання; 9% - вчителі дуже рідко попередньо пояснюють вимоги до оцінювання, не завжди аргументують оцінку навіть на прохання учнів.

На питання «Чи здійснюєте ви самооцінювання результатів своєї роботи під час занять» відповіді розподілилися таким чином: 61,7% - так, постійно, 32,3% - здебільшого так, 5,4% - дуже рідко, 0,6% - ніколи.

Під час опитування учні відмітили, що зворотній зв'язок з учителями забезпечується шляхом аргументації виставлених оцінок (57,8%) і аналізу допущених помилок (63,3 %), визначення шляхів покращення результатів навчання (48,6%), заохочення до подальшого навчання – 61%.

На думку більшості опитаних, система оцінювання в закладі спрямована на формування відповідальності за результати свого навчання: 61% учнів відповіли, що отримують заохочення до подальшого навчання, учителі вірять в них та постійно допомагають, 72,2% учнів зазначили, що у закладі навчальні досягнення оцінюються з метою відстеження індивідуального прогресу кожного учня, визначення рівня знань, умінь та навичок, 81,7% учнів вказали на справедливую та об'єктивну оцінку навчальних досягнень учителями закладу освіти.

На питання "У школі оцінюють Ваші навчальні досягнення з метою..." відповіді учнів розподілилися таким чином: 25,4% - для відстеження Вашого індивідуального прогресу, 47% - визначення рівня Ваших знань, умінь, навичок, 21,9% - для відтворення матеріалу підручника, 5,7% - мені не відомо з якою метою.

На питання «Наскільки вчителі справедливо оцінюють Ваші навчальні досягнення» 81,7 % учнів вказали на справедливу та об'єктивну оцінку навчальних досягнень учителями, 16,3% - що у більшості випадків вчителі оцінюють справедливо, 2% - вказали на несправедливість при оцінюванні.

За результатами анкетування учнів з'ясовано, що учні відповідально ставляться до навчання, усвідомлюючи його важливість для подальшого життя, упевнені, що вчителі переважно їх підтримують, вірять в їхні успіхи та освітній заклад сприяє їх розвитку.

Під час опитування батьків з'ясовано, що 74,6% отримують інформацію про критерії, правила і процедури оцінювання навчальних досягнень, 70,7% вважає, що система оцінювання впливає на мотивацію дитини до навчання, 54% вважає найбільшими труднощами, пов'язаними з оцінюванням – відсутність мотивації учнів, 22,8 – недосконалість системи оцінювання. Також 55,5% батьків зазначають, що їх діти відповідально ставляться до навчання, 42,1% - часткового відповідально. Батьки висловили свої пропозиції щодо покращення системи оцінювання:

- Заохочувати покращення знань, а не підвищення оцінки;
- Більше вимог від учнів;
- Навчання у вигляді змагань;
- Хвалити і заохочувати будь які успіхи дитини;
- Використовувати більше новітніх засобів та технологій в навчанні.
- Запровадження нових методів викладання із застосуванням сучасних цифрових технологій для більшої зацікавленості в предметі, демонстрація як на практиці в житті можна застосовувати отримані знання, менше книжок паперових - більше в електронному вигляді, мультипредметний

робочий зошит в молодших класах, відсутність домашніх завдань - вчимося в школі, вдома відпочиваємо.

Впроваджена система формувального оцінювання сприяє особистісному поступу здобувачів освіти. Більшість учителів використовують у своїй роботі формувальне оцінювання (згідно з опитуванням), відстежують особистісний поступ здобувачів освіти, формують у них позитивну самооцінку, відзначають досягнення, підтримують бажання навчатися, запобігають побоюванням помилитися. Для учнів з особливими освітніми потребами розробляються індивідуальні програми розвитку, реалізацію яких забезпечують команди психолого-педагогічного супроводу. 48,7% учнів зазначили, що результати оцінювання спрямовані на відстеження індивідуального прогресу у навчанні, 80% - визначення рівня знань, умінь і навичок. 51,5% педагогічних працівників відзначають, що вони для оцінювання здобувачів освіти використовують формувальне оцінювання.

Формувальне оцінювання продовжується в 5-6 та 7х класах НУШ. Учителі адаптовують компетентнісний підхід та формувальне оцінювання до всіх класів.

Під час анкетування педагогів більшість опитаних зазначили, що використовують у своїй роботі Критерії оцінювання результатів навчання, затверджених МОН України. Майже всі педагогічні працівники зазначили, що інформують учнів на початку навчального року про Критерії оцінювання навчальних досягнень/результатів навчання. Однак система оцінювання у закладі освіти не повністю враховує всіх вимог компетентнісного підходу (надання часу учням на обдумування відповіді, забезпечення зворотнього зв'язку щодо якості виконаного завдання, використання прийомів самооцінювання та взаємооцінювання, добір практично-орієнтованих домашніх завдань).

У 2024-2025 навчальному році заклад освіти працював за перспективним планом внутрішнього моніторингу викладання навчальних предметів, згідно з яким проводився системний моніторинг результатів навчання учнів з усіх предметів. У плані роботи на 2024-2025 навчальний рік передбачено було План проведення моніторингових досліджень та визначені відповідальні особи. Є відмітка про його виконання. У 2024-2025 навчальному році, згідно з планом, вивчався стан викладання навчальних предметів: художньо-естетичного циклу, природничих наук. Додатково до цього у початковій школі вивчалися питання використання нестандартних форм розвитку творчої активності учнів, технологій виховання рольовими іграми, технологій виховання успішної особистості.

Моніторингові дослідження, щодо системи оцінювання результатів навчання учнів, об'єктивності системи оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюються у вигляді порівняльного аналізу результатів у початковій, базовій та старшій школі з підсумковим оцінюванням і є одним із чинників визначення надійності системи оцінювання результатів навчання учнів та вироблення пропозицій щодо вдосконалення форм і методів роботи для підвищення якісного показника результатів навчання.

За результатами моніторингів здійснюється аналіз результатів навчання здобувачів освіти, визначаються чинники впливу на отриманий результат,

приймаються рішення щодо їх коригування, помітний позитивний результат цих рішень (наявна позитивна динаміка в показниках розвитку здобувачів освіти).

На засіданнях педагогічної ради розглядалися питання про роботу над науково-методичною проблемою «Соціалізація особистості на засадах створення сприятливого освітнього середовища в умовах компетентнісного підходу», про діяльність педагогічного колективу щодо практичного втілення інноваційних ідей, проведення психологічних, педагогічних та моніторингових досліджень, їх результативність.

Враховуючи важливість успішної реалізації в освітньому процесі вказаного напрямку, поглиблення теоретичних знань і вдосконалення практичних умінь педагогів, було проведено тематичну педагогічну раду «Діяльнісний підхід у базовій середній школі в реаліях сьогодення », форма проведення – обмін досвідом. На весняних канікулах проведено засідання методичних об'єднань вчителів з питань компетентнісного підходу на різних етапах уроку. За результатами моніторингів в закладі освіти видані відповідні накази.

Адміністрацією закладу, учителями-предметниками, класними керівниками постійно проводилися індивідуальні бесіди із учнями та їх батьками щодо підвищення результативності навчання. Більшість педагогів добирають домашні завдання, спрямовані на оволодіння ключовими компетентностями. На засіданнях методичних об'єднань вчителів протягом року розглядалися питання диференціації домашніх завдань, які давали учителям учням (відповідні протоколи є в наявності).

Основний підхід педагогічного колективу, на якому ґрунтується оцінювання компетентнісний, який передбачає позитивне оцінювання досягнень учнів, незалежно від того, значні вони чи скромні, якщо вони є результатом справжніх зусиль дитини та ґрунтуються на вмінні учня аргументувати і висловлювати свою думку.

Педагогічні працівники надають учням необхідну допомогу в навчальній діяльності в різних формах (консультації, індивідуальні завдання, допомога в підготовці до участі в олімпіадах, науковій дослідницькій діяльності тощо), відзначають досягнення учнів, підтримують у них бажання навчатися. Це підтверджується результатами анкетування учнів: 74,9% учнів підтвердили, що вчителі їх підтримують і вірять в їхні успіхи; 79,7% відзначали, що вчителі з повагою ставляться до них; 81,4% - на моє прохання вчителі мені допомагають.

Переважна більшість учнів вважають, що: результати навчання залежать від їхньої праці і наполегливості - 74,5%; рівня викладання - 67,7%; об'єктивності оцінювання - 37,5%; відповідального ставлення до процесу навчання та усвідомлення його важливості для подальшого життя - 39,9%.

Однак система оцінювання у Ліцеї не повністю враховує всіх вимог компетентнісного підходу (забезпечення зворотнього зв'язку щодо якості виконаного завдання, використання прийомів само оцінювання, взаємооцінювання, використання проєктних технологій); не прослідковується впровадження в освітню діяльність критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, розроблених учителями-предметниками для кожного обов'язкового виду робіт. Особливої уваги і об'єктивності потребує організація оцінювання результатів навчання учнів під час дистанційного навчання.

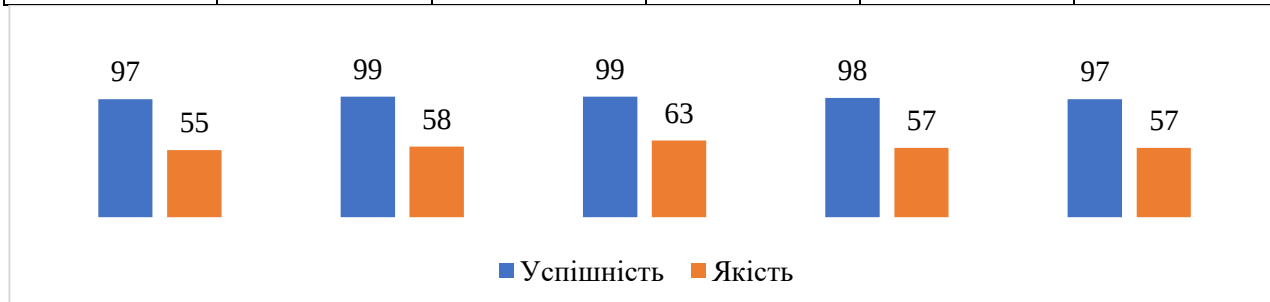
Питання розбудови внутрішньої системи якості освітньої діяльності та якості освіти закладу, стану викладання навчальних предметів розглядалися на засіданнях педагогічних рад, приймалися відповідні управлінські рішення.

Станом на 01.09.2024 року в школі навчалось 979 учнів. На кінець навчального року в школі навчалось 959 учнів, з них атестувалися лише учні 5-11 класів – 629 учнів.

Аналізуючи дані результати слід відмітити, що адміністрацією закладу освіти особлива увага зверталась на об'єктивність оцінювання знань, умінь учнів, якісний показник успішності учнів 3-11х класів. Результативність навчальних досягнень показала, що знання учнів не зважаючи на особливості навчального процесу у 2024-2025 навчальному році, залишилась на достатньому рівні. Якісний показник на кінець року становить 57%.

Показники якості та успішності (5-11 класи)

5-11 класи	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025
Успішність	97	99	99	98	97
Якість	55	58	63	57	57

	Роки	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024	I семестр 2024-2025	II семестр 2024-2025	2024-2025
	Кількість учнів	723	711	684	663	636	629	629
Рівні навчання	Високий	71	80	93	58	36	60	62
	Достатній	325	335	335	321	290	278	296
	Середній	305	287	249	271	285	271	253
	Початковий	22	9	7	13	24	20	18

Серед учнів 9-х класів 13 здобувачів освіти отримали свідоцтва про базову загальну освіту з відзнакою. 9 учнів 11-х класів отримали свідоцтва про повну загальну освіту з відзнакою.

На виконання вимог за напрямом «Система оцінювання результатів навчання» необхідно на 2025-2026 навчальний рік запланувати заходи із урахуванням результатів самооцінювання освітніх і управлінських процесів, розробити (за необхідності) власні Критерії оцінювання для кожного обов’язкового виду робіт; розробити критерії оцінювання навчальних досягнень учнів при використанні інших, крім класно-урочної, форм організації освітнього процесу та форм роботи з учнями: дистанційного, змішаного, кооперативного (групового) навчання; застосовувати внутрішній моніторинг, що передбачає систематичне відстеження та коригування результатів навчання кожного учня; більш активно впроваджувати прийоми самооцінювання на уроках; в четвертому класі проводити моніторингові дослідження «Досягнення випускниками початкової школи»; батьків та учнів інформувати про правила та процедури оцінювання результатів навчання на початку навчального року.